

Информация

за становище на Френската агенция по храни, околна среда, здраве и безопасност относно оценка на риска за огнище в Роян на *Anoplophora chinensis*, цитрусов дългорог бръмбар и препоръки за ликвидиране на огнището

По искане на Главна дирекция „Храни“ към Министерство на земеделието и храните на Франция, Френската агенция по храни, околна среда, здраве и безопасност (ANSES), е изготвила становище относно „Опростена оценка на риска за огнище в Роян от *Anoplophora chinensis*, цитрусов дългорог бръмбар“.

През 2018 г., е открито огнище от цитрусов дългорог бръмбар по кленови дървета в община Роян. Този неприятел е опасен полифаг и причинява повреди по много горски и декоративни видове, както и по редица овощни дървета. Съгласно европейското законодателство¹ срещу него се прилагат задължителни

¹ *Anoplophora chinensis* е включен в приложение I, част A, раздел I към Директива 2000/29/ЕО на Съвета от 8 май 2000 година относно защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността; ОJ L 169, 10.7.2000, стр. 1–112 ; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=CELEX%3A32000L0029>; *Anoplophora chinensis* е обект на задължителна борба в съответствие с решение 2012/138/ЕС: Решение за изпълнение на Комисията от 1 март 2012 г. по отношение на спешните мерки за предотвратяване на въвеждането и разпространението в Съюза на *Anoplophora chinensis* (Forster) (нотифицирано под документ С (2012) 1310), ОВ L 64, 3.3.2012 г., стр. 38–47 ; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32012D0138>

фитосанитарни мерки за контрол от 2012 г. През 2020 г., ANSES публикува своята експертна оценка на риска от разпространението на този нов вредител във Франция и мерките за управление, които трябва да се прилагат за неговото унищожаване. В съответствие с европейските разпоредби, ANSES потвърждава необходимостта от провеждане на превантивна сеч и унищожаване на всички дървета, които могат да бъдат засегнати от неприятеля в радиус от 100 метра около нападатите растения. Агенцията също така препоръчва да се извърши обследване и наблюдение на растенията в двукилометровата зона около огнището и с помоща на обучени кучета, за да се следи дали има наличие на насекоми в дърветата. Накрая, ANSES подчертава важността за повишаване осведомеността на населението в близост до огнището, с цел да се гарантира по-бързото откриване и докладване на всяко ново нападение.

Цитрусовият дългорог бръмбар/цитрусов сечко (*Anoplophora chinensis*) принадлежи към разред твърдокрили (*Coleoptera*), семейство сечковци (*Cerambycidae*). Той е с произход от Азия, където има широко разпространение. Понастоящем, в Европа е установен в Италия, Хърватия и Турция. Този неприятел е навлязъл в новите райони главно чрез търговията с декоративни растения, особено с растения тип „бонсай“.

През 2018 г., е открито огнище от *Anoplophora chinensis* в община Роян и незабавно са започнати действия за неговото ликвидиране. Агенцията е извършила експертна оценка, за да оцени риска от разпространение на неприятеля и мерките, които трябва да бъдат предприети за ликвидиране на огнището.

Заплаха за много различни дървета

Вредителят има големи размери - 25 мм (мъжките) и 35 мм (женските). Антените му са почти два пъти по-дълги от дължината на тялото. Напада много и различни видове дървета, принадлежащи към повече от 20 различни ботанически семейства, включително *Acer* (клен), *Corylus* (леска), *Betula* (бреза), *Carpinus* (габър), *Platanus* (чинар), *Prunus laurocerasus* (лавровишня), *Aesculus hippocastanum* (конски кестен) и много други.

Повредите по нападатите дървета се причиняват основно от ларвите. Те се откриват трудно, тъй като по-възрастните ларви уплътняват дървесните стърготини вътре в дупката и отвън не може да се забележи никакъв признак за дейност. Ларвите

се хранят като правят тунел в клоните и стъблото, точно под кората, а по-късно влизат в дървесината на стъблото и корените. Ако не се проведе навременен контрол срещу неприятеля, то той може да унищожи нападнатото дърво само за няколко години.

Възрастните *Anoplophora chinensis* живеят дълго и могат да летят, което им позволява да се разпространят до няколко километра. Също така, те могат да бъдат въведени случайно, като "hitchhiker" (стопаджии), примерно, ако се намират върху растения, които се транспортират от райони, в които вредителят вече присъства. Към настоящият момент не са установени естествени врагове, които да контролират този неприятел.

Анализ на мерките за управление

Европейските разпоредби изискват изсичане, изнасяне и унищожаване на всички растения гостоприемници (заедно с корените им), в радиус от 100 метра около заразените растения. Те обаче постановяват, че санитарната сеч може да бъде заменена с провеждане на обстоен преглед и наблюдение за признаци от неприятеля на всички растения гостоприемници, в посочения радиус.

За въпросната епидемия, сечта в 100-метровата зона около доказано нападнатите растения, е била планирана за периода ноември 2018 г. - март 2019 г., т.е. извън периода на летеж на възрастното.

Даването на приоритет на изсичането и отстраняването на дърветата и пъновете, с цел управление на големия брой идентифицирани към момента растения гостоприемници, дървета и храсти, ще изисква разширяване на огнището - понастоящем под силно съмнение - да се вземе под внимание.

След оценката на риска експертите са стигнали до заключението, че всякакви изключения от изсичане на растенията гостоприемници на *Anoplophora chinensis* в 100-метровата зона биха увеличили риска от разпространение на Цитрусовия дългорог бръмбар, както в община Роян, така и извън нея.

Препоръки за ликвидиране на огнището в Роян

Само физическият контрол, санитарната сеч и унищожаването на всички растения гостоприемници, в радиус от 100 метра около нападнатите растения, би имал резултат в борбата с *Anoplophora chinensis*, тъй като химичните и биологичните мерки

за контрол не са достатъчно безопасни и ефективни. Използването на защитна мрежа, като заместител на сечта, също не е достатъчно ефективно.

В допълнение към изсичането на всички растения гостоприемници в радиус от 100 метра около нападнатите растения, експертите потвърждават и важноста от прилагане на план за провеждане на обследване и наблюдение на растенията гостоприемници в двукилометровата зона около огнището. Периодът на наблюдение е два пъти през годината - в началото на пролетта и през есента. Инспекциите на растенията гостоприемници могат да бъдат подкрепени и от кучета, които са обучени да откриват и сигнализируют за наличие на *Anoplophora chinensis* в нападнатите дървета.

Накрая, ANSES подчертава, че участието на местните жители е жизненоважно, за да се гарантира бързото откриване и докладване на всяко ново нападение от неприятеля. Следователно, от съществено значение е повишаване осведомеността на цялото население в близост до огнището, относно съществуващия план за управление на неприятеля, който пояснява рисковете, щетите и симптомите, свързани с вредителя и службите, с които трябва да се свържат в случай на откриване на *Anoplophora chinensis*.

Източник:

French Agency for Food, Environmental and Occupational Health & Safety, Scientific opinion on "A simplified household risk assessment of *Anoplophora chinensis*, citrus capricorn, in Royan ", Request No 2018-SA-0246.

Citrus longhorned beetle: recommendations for eradicating an outbreak, Published on 24/02/2020, <https://www.anses.fr/en/content/citrus-longhorned-beetle-recommendations-eradicating-outbreak>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига - <http://corhv.government.bg/>

Изготвил: Татяна Величкова,

главен експерт, Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ,
29.05.2020 г.